

2024/2841

14.11.2024

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2024/2841

z dnia 23 października 2024 r.

w sprawie ustanowienia europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 53 ust. 1 i art. 62, art. 91 i art. 21 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Unia opiera się na wartościach, którymi są godność ludzka, wolność, równość i poszanowanie praw człowieka, oraz jest zdecydowana zwalczać dyskryminację, w tym ze względu na niepełnosprawność, zgodnie z postanowieniami Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”) oraz Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych ⁽⁴⁾ (zwanej dalej „Konwencją ONZ”).
- (2) Art. 26 Karty stanowi, że Unia uznaje i szanuje prawo osób z niepełnosprawnościami do korzystania ze środków mających zapewnić im samodzielność, integrację społeczną i zawodową oraz uczestnictwo w życiu społeczności.
- (3) Każdy obywatel Unii ma prawo podstawowe do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich, z zastrzeżeniem ograniczeń i warunków ustanowionych w TUE i TFUE i za pomocą środków przyjętych w celu nadania im skuteczności. W art. 18 Konwencji ONZ uznaje się również prawo osób z niepełnosprawnościami między innymi do swobodnego przemieszczania się oraz do swobodnego wyboru miejsca zamieszkania na równych zasadach z innymi osobami.
- (4) Według Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej obywatelstwo Unii ma stanowić podstawowy status obywateli państw członkowskich przy wykonywaniu prawa do przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich, pozwalający tym, którzy znajdują się w takiej samej sytuacji, korzystać – w zakresie zastosowania *ratione materiae* TFUE – z takiego samego traktowania wobec prawa, bez względu na przynależność państwową, z zastrzeżeniem wyraźnie przewidzianych wyjątków.
- (5) Unia jest stroną Konwencji ONZ i jest związana jej postanowieniami, które stanowią integralną część porządku prawnego Unii w zakresie jej kompetencji. Wszystkie państwa członkowskie są stronami Konwencji ONZ i są one nią związane w zakresie swoich kompetencji. Chociaż Unia i wszystkie państwa członkowskie podpisały i ratyfikowały Konwencję ONZ, istnieje potrzeba poczynienia postępów w zakresie równości osób z niepełnosprawnościami zarówno na poziomie Unii, jak i we wszystkich państwach członkowskich.
- (6) W Konwencji ONZ uznaje się, że osoby z niepełnosprawnościami obejmują osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub sensoryczną, co w powiązaniu z różnymi barierami środowiskowymi, administracyjnymi, technologicznymi i społecznymi może powodować dyskryminujące

⁽¹⁾ Dz.U. C, C/2024/1595 z 5.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1595/oj>.

⁽²⁾ Dz.U. C, C/2024/1981 z 18.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1981/oj>.

⁽³⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 24 kwietnia 2024 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 14 października 2024 r.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 23 z 27.1.2010, s. 37.

traktowanie. Celem konwencji ONZ jest zatem wspieranie i ochrona wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz zapewnienie pełnego i równego korzystania z nich – bez jakiegokolwiek dyskryminacji – przez wszystkie osoby z niepełnosprawnościami oraz promowanie poszanowania ich przyrodzonej godności, autonomii osoby, w tym swobody dokonywania własnych wyborów, a także niezależności tych osób, i tym samym zapewnienie im pełnego i skutecznego uczestnictwa w życiu społecznym i włączenia w społeczeństwo na równych zasadach z innymi osobami. W konwencji ONZ uznano również znaczenie poszanowania odmienności i akceptacji osób z niepełnosprawnościami, będących częścią ludzkiej różnorodności oraz człowieczeństwa, oraz znaczenie potrzeby podejmowania odpowiednich środków w celu zapewnienia równych szans i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Konwencja ONZ stwierdza, że kobiety i dziewczęta z niepełnosprawnościami są narażone na wieloaspektowe formy dyskryminacji, i przewiduje, że w związku z tym państwa strony mają podejmować środki w celu zapewnienia im pełnego i równego korzystania z wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności. Uznaje się w niej również trudności, jakie napotykają osoby niepełnosprawne, które są narażone na wielorakie lub wzmocnione formy dyskryminacji ze względu na przynależność rasową, kolor skóry lub płeć, język, religię, poglądy polityczne lub inne, pochodzenie narodowe, etniczne, autochtoniczne lub społeczne, sytuację majątkową, urodzenie, wiek czy inne okoliczności.

- (7) Zasada 3 Europejskiego filaru praw socjalnych⁽⁵⁾, proklamowanego wspólnie przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w dniu 17 listopada 2017 r. w Göteborgu, stanowi, że każdy, bez względu między innymi na niepełnosprawność, ma prawo do równego traktowania i równych szans w dziedzinie zatrudnienia, ochrony socjalnej, edukacji i dostępu do dóbr oraz usług dostępnych dla społeczeństwa oraz że należy wspierać równe szanse grup niedostatecznie reprezentowanych. Zasada 17 Europejskiego filaru praw socjalnych uznaje ponadto, że osobom z niepełnosprawnościami przysługuje prawo do wsparcia dochodu zapewniającego godne życie, usług, które pozwolą im na uczestnictwo w życiu społecznym, i prawo do środowiska pracy dostosowanego do ich potrzeb.
- (8) Strategia na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030, przyjęta w komunikacie Komisji z dnia 3 marca 2021 r., ma na celu zaradzić różnorodnym wyzwaniom, przed którymi stoją osoby z niepełnosprawnościami, oraz przynieść postępy we wszystkich obszarach wskazanych w Konwencji ONZ, zarówno na poziomie unijnym, jak i krajowym.
- (9) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882⁽⁶⁾ ma na celu poprawę dostępu do niektórych produktów i usług poprzez wyeliminowanie barier wynikających z rozbieżnych wymogów dostępności w państwach członkowskich i zapobieganie powstawaniu takich barier, a tym samym przyczynienie się do zwiększenia podaży dostępnych produktów i usług na rynku wewnętrznym, w tym dostępu do stron internetowych i usług opartych na urządzeniach mobilnych w ramach niektórych usług publicznych, a także poprawę dostępności odpowiednich informacji. Ponadto dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2102⁽⁷⁾ ma na celu poprawę dostępności stron internetowych i aplikacji mobilnych organów sektora publicznego.
- (10) Ponadto prawo Unii gwarantuje również prawo do niedyskryminacji w dostępie do transportu, a także inne prawa. Przykłady takich praw obejmują prawo pasażerów z niepełnosprawnościami i pasażerów o ograniczonej możliwości poruszania się do bezpłatnej pomocy podczas podróży drogą lotniczą, koleją, drogą wodną lub autobusem i autokarem, ustanowione odpowiednio rozporządzeniami Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2006⁽⁸⁾, (UE) 2021/782⁽⁹⁾, (UE) nr 1177/2010⁽¹⁰⁾ i (UE) nr 181/2011⁽¹¹⁾. Prawo Unii, a w szczególności dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 1999/62/WE⁽¹²⁾, umożliwia również państwom członkowskim ustanowienie obniżonych opłat drogowych, w tym opłat za korzystanie z płatnych dróg, mostów lub tuneli, a także zwolnień z obowiązku uiszczania takich opłat drogowych lub opłat za korzystanie w przypadku pojazdów użytkowanych przez osoby z niepełnosprawnościami lub będących ich własnością.
- (11) Osoby z niepełnosprawnościami mogą zwrócić się do właściwych organów lub jednostek w państwie członkowskim, którego są rezydentami, o uznanie statusu osoby z niepełnosprawnością, ponieważ kwestia ta leży w kompetencji państw członkowskich. Procedury oceny niepełnosprawności są różne w poszczególnych państwach członkowskich. W przypadku gdy właściwe organy lub jednostki uznają status wnioskodawcy jako osoby

⁽⁵⁾ Dz.U. C 428 z 13.12.2017, s. 10.

⁽⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dz.U. L 151 z 7.6.2019, s. 70).

⁽⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2102 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego (Dz.U. L 327 z 2.12.2016, s. 1).

⁽⁸⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1107/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie praw osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej podróżujących drogą lotniczą (Dz.U. L 204 z 26.7.2006, s. 1).

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/782 z dnia 29 kwietnia 2021 r. dotyczące praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym (Dz.U. L 172 z 17.5.2021, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1177/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. o prawach pasażerów podróżujących drogą morską i drogą wodną śródlądową oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 1).

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 181/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. dotyczące praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 1).

⁽¹²⁾ Dyrektywa 1999/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie pobierania opłat za użytkowanie infrastruktury drogowej przez pojazdy (Dz.U. L 187 z 20.7.1999, s. 42).

z niepełnosprawnością, mogą wydać orzeczenie o niepełnosprawności, kartę osoby z niepełnosprawnością lub inny oficjalny dokument uznający status wnioskodawcy jako osoby z niepełnosprawnością. W państwach członkowskich, w których nie istnieje definicja statusu osoby z niepełnosprawnością, stosowane mogą być uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność, gdy usługi lub świadczenia są oferowane osobom z niepełnosprawnościami.

- (12) W Konwencji ONZ uznano, że dyskryminacja i wykluczenie społeczne, których doświadczają osoby z niepełnosprawnościami, wynikają raczej z barier środowiskowych, systemowych i związanych z postawą otoczenia, które występują w społeczeństwie, a nie z samej niepełnosprawności. Ze względu na brak wzajemnego uznawania statusu osoby z niepełnosprawnością pomiędzy państwami członkowskimi osoby z niepełnosprawnościami często napotykają konkretne i znaczące trudności oraz bariery w korzystaniu ze swoich podstawowych praw do równego traktowania, niedyskryminacji i swobodnego przemieszczania się. Dotyczy to w szczególności krótkich pobytów lub wizyt w innym państwie członkowskim w rozumieniu art. 6 dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁽¹³⁾, który stanowi, że obywatele Unii i członkowie ich rodzin mają prawo pobytu w innym państwie członkowskim przez okres nieprzekraczający trzech miesięcy bez wypełniania jakichkolwiek warunków i formalności innych niż wymóg posiadania ważnego dowodu tożsamości lub paszportu. W przypadku okresów przekraczających trzy miesiące art. 7 tej dyrektywy wymaga spełnienia dodatkowych warunków, a art. 8 tej dyrektywy przewiduje odpowiednio, że przyjmujące państwo członkowskie może wówczas wymagać, aby obywatele Unii zarejestrowali się w odpowiednich organach.
- (13) Osoby z niepełnosprawnościami przemieszczające się na dłuższy czas do innych państw członkowskich w celu podjęcia zatrudnienia, nauki lub w innych celach, o ile przepisy prawa lub uzgodnienia między państwami członkowskimi nie stanowią inaczej, mogą uzyskać ocenę i oficjalne uznanie swojej niepełnosprawności przez właściwe organy lub jednostki w innym państwie członkowskim oraz mogą otrzymać orzeczenie o niepełnosprawności, kartę osoby z niepełnosprawnością lub inny oficjalny dokument uznający ich status osoby z niepełnosprawnością, lub decyzję o uprawnieniu do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność, zgodnie z obowiązującymi przepisami tego państwa członkowskiego.
- (14) Aby promować swobodny przepływ osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w unijnych programach mobilności, należy zapewnić stałe równe prawa w odniesieniu do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania lub warunków i udogodnień związanych z parkowaniem poprzez umożliwienie korzystania z europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami przez czas trwania danego programu. Unijne programy mobilności obejmują programy ustanowione przez Unię w celu wspierania mobilności osób, które na czas określony przenoszą się do innego państwa członkowskiego w celach edukacyjnych, szkoleniowych, zawodowych, obywatelskich lub kulturalnych; są to programy takie jak program „Europejski Korpus Solidarności” lub Erasmus+, ustanowione odpowiednio rozporządzeniami Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/888⁽¹⁴⁾ i (UE) 2021/817⁽¹⁵⁾.
- (15) Osoby z uznanym statusem osoby z niepełnosprawnością lub z uprawnieniem do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność podróżujące do państwa członkowskiego innego niż państwo członkowskie, którego są rezydentami, lub odwiedzające takie państwo członkowskie przez krótki okres – jeżeli ich status osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność nie są uznawane w państwie członkowskim, do którego podróżują lub które odwiedzają, i jeżeli nie posiadają one orzeczenia o niepełnosprawności, karty osoby z niepełnosprawnością ani innego oficjalnego dokumentu uznającego ich status osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność w przyjmującym państwie członkowskim – regularnie napotykają jednak znaczne trudności i bariery w korzystaniu z warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oferowanych w tym państwie. W szczególności osoby z niewidocznymi niepełnosprawnościami często napotykają szczególne trudności, gdy są proszone o udowodnienie swojej niepełnosprawności podczas podróży do innego państwa członkowskiego lub odwiedzin w innym państwie członkowskim.
- (16) Osoby z niepełnosprawnościami podróżujące do innego państwa członkowskiego lub je odwiedzające znajdują się w znacząco mniej korzystnej sytuacji pod względem korzystania z prawa do swobodnego przemieszczania się w porównaniu z osobami bez niepełnosprawności oraz z osobami z niepełnosprawnościami posiadającymi orzeczenie o niepełnosprawności, kartę osoby z niepełnosprawnością lub inny oficjalny dokument uznający ich status osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność w państwie członkowskim, do którego podróżują lub które odwiedzają.

⁽¹³⁾ Dyrektywa 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniająca rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U. L 158 z 30.4.2004, s. 77).

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/888 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające program „Europejski Korpus Solidarności” oraz uchylające rozporządzenia (UE) 2018/1475 i (UE) nr 375/2014 (Dz.U. L 202 z 8.6.2021, s. 32).

⁽¹⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/817 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające „Erasmus+”: unijny program na rzecz kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1288/2013 (Dz.U. L 189 z 28.5.2021, s. 1).

- (17) Ponadto brak wiedzy, czy lub w jakim zakresie ich status osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność i uznające ten status lub uprawnienie oficjalne dokumenty będą uznawane podczas podróżowania do innego państwa członkowskiego lub odwiedzin w innym państwie członkowskim, powoduje znaczącą niepewność u osób z niepełnosprawnościami. Ograniczony dostęp do informacji online dotyczących ich konkretnych praw i dostępnych korzyści pogłębia ten problem. W ostatecznym rozrachunku może to powstrzymywać osoby z niepełnosprawnościami od korzystania z prawa do swobodnego przemieszczania się oraz pełnego i skutecznego uczestnictwa i włączenia społecznego.
- (18) Obywatele Unii wyrazili zaniepokojenie brakiem wzajemnego uznawania niepełnosprawności w całej Unii w wielu petycjach skierowanych do Parlamentu Europejskiego i zwrócili się o wprowadzenie ogólnounijnej karty osoby z niepełnosprawnością.
- (19) Oprócz różnych widocznych i niewidocznych fizycznych, społecznych i innych barier w dostępie do przestrzeni, usług publicznych i prywatnych oraz brak racjonalnych usprawnień, wysokie koszty są kluczowym czynnikiem zniechęcającym wiele osób z niepełnosprawnościami do podróżowania. Osoby z niepełnosprawnościami mają szczególne potrzeby, które skutkują dodatkowymi wydatkami związanymi z ich niepełnosprawnością i które mogą wymagać zaangażowania osób im towarzyszących lub pomagających, w tym osób uznanych za asystentów osobistych zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową, tłumaczy języka migowego lub zwierząt asystujących, co sprawia, że ich koszty podróży są wyższe niż koszty podróży osób bez niepełnosprawności. Brak uznawania statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność w innych państwach członkowskich może ograniczać możliwość korzystania przez nie z warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania lub warunków i udogodnień związanych z parkowaniem przysługujących osobom z niepełnosprawnościami, takich jak bezpłatny dostęp lub obniżone opłaty, pierwszeństwo w zajmowaniu miejsc siedzących w transporcie publicznym lub zastrzeżone miejsca parkingowe, a także ma wpływ na ich koszty podróży, życie, integrację społeczną i ekonomiczną oraz autonomię osobistą. Ponadto powszechny brak wiedzy na temat polityki dostępności psychospołecznej, kognitywnej, fizycznej lub sensorycznej może prowadzić do zachowań dyskryminujących osoby z niepełnosprawnościami.
- (20) Preferencyjne traktowanie, takie jak pomoc osobista, pierwszeństwo dostępu lub możliwość obsługi bez kolejki, niezależnie od tego, czy są oferowane nieodpłatnie, często ma znaczenie dla osób z niepełnosprawnościami, aby mogły uzyskać dostęp do różnych usług, działań lub udogodnień i w pełni z nich korzystać. Ze względu jednak na brak wzajemnego uznawania w państwie członkowskim, do którego podróżują lub które odwiedzają, ich statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność oraz oficjalnych dokumentów uznających ich status lub uprawnienie wydanych w innych państwach członkowskich osoby z niepełnosprawnościami mogą nie być w stanie korzystać z warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oferowanych przez organy publiczne lub podmioty prywatne w tym państwie członkowskim posiadaczom wydanego w nim orzeczenia o niepełnosprawności, karty osoby z niepełnosprawnością lub innych oficjalnych dokumentów uznających ich status osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność.
- (21) Pomimo swojego dobrowolnego charakteru i ograniczonego zakresu projekt pilotażowy dotyczący unijnej karty osoby z niepełnosprawnością, który zainicjowano w 2016 r. i przeprowadzono w ośmiu państwach członkowskich, wykazał, że ułatwienie wzajemnego uznawania między państwami członkowskimi statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność zapewnia osobom z niepełnosprawnościami korzyści w dostępie do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania w odniesieniu do usług w dziedzinie kultury, wypoczynku, sportu i, w niektórych przypadkach, transportu, a także we wspieraniu ich transgranicznego przemieszczania się w Unii przez krótki okres, a także wykazał, że cele unijnej karty osoby z niepełnosprawnością są nadal adekwatne do obecnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Ponadto projekt pilotażowy obejmował inne przykłady usług, działań i udogodnień, które zapewniają warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie osobom z niepełnosprawnościami.
- (22) Na podstawie posiadanego statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność osoby te mogą wystąpić do właściwych organów lub jednostek w państwie członkowskim, którego są rezydentami, o wydanie karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, która uprawnia do korzystania z określonych warunków i udogodnień związanych z parkowaniem przysługujących osobom z niepełnosprawnościami. W każdym państwie członkowskim istnieje procedura składania wniosków, na poziomie lokalnym, regionalnym lub krajowym, o wydanie karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami lub osób im towarzyszących lub pomagających, w tym asystentów osobistych, oraz kryteria, które należy spełnić, aby kwalifikować się do jej otrzymania.
- (23) W zaleceniu Rady 98/376/WE⁽¹⁶⁾ przewiduje się europejski wzór karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, który ułatwia uznawanie takich kart parkingowych we wszystkich państwach członkowskich. Ze względu na jego niewiążący charakter wdrożenie tego zalecenia i uwzględnienie specyficznych dla danego kraju dodatków

⁽¹⁶⁾ Zalecenie Rady 98/376/WE z dnia 4 czerwca 1998 r. w sprawie karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami (Dz.U. L 167 z 12.6.1998, s. 25).

lub odstępstw od zalecanego wzoru doprowadziło jednak do powstania wielu różnych kart parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami. Ta różnorodność utrudnia transgraniczne uznawanie tych kart parkingowych we wszystkich państwach członkowskich, a tym samym ogranicza dostęp osób z niepełnosprawnościami do szczególnych warunków i udogodnień dotyczących parkowania przysługujących posiadaczom karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami w innych państwach członkowskich. Ponadto zalecenie to nie było aktualizowane i nie odzwierciedla bieżącego rozwoju technologicznego i cyfrowego. Państwa członkowskie doświadczają również problemów związanych z oszustwami i fałszerstwami kart parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami, ponieważ format kart jest zazwyczaj dość prosty i łatwy do podrobienia, a w praktyce jest różny w poszczególnych państwach członkowskich, co utrudnia weryfikację. W świetle niniejszej dyrektywy, która przewiduje bardziej szczegółowe, prawnie wiążące przepisy w tej dziedzinie, zalecenie 98/376/WE nie osiąga już swoich celów. Państwa członkowskie powinny jednak mieć możliwość zezwolenia, aby karty parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami wydane zgodnie z tym zaleceniem przed datą rozpoczęcia stosowania środków transponujących niniejszą dyrektywę miały na ich terytorium taki sam skutek jak europejska karta parkingowa dla osób z niepełnosprawnościami.

- (24) Aby ułatwić osobom z niepełnosprawnościami dostęp do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania związanego z usługami, w tym usługami przewozu osób, działaniami i udogodnieniami, także oferowanymi nieodpłatnie, w innych państwach członkowskich niż to, którego są rezydentami, należy wyeliminować utrzymujące się bariery i trudności w podróżowaniu do innego państwa członkowskiego lub jego odwiedzaniu, wynikające z braku wzajemnego uznawania statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność, oficjalnych dokumentów uznających ten status lub uprawnienie wydanych w innych państwach członkowskich oraz praw związanych z parkowaniem.
- (25) By zatem ułatwić osobom z niepełnosprawnościami podróżującym do innego państwa członkowskiego lub odwiedzającym je przez krótki czas korzystanie z prawa dostępu do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oferowanych przez organy publiczne lub podmioty prywatne, bez dyskryminacji ze względu na przynależność państwową, na takich samych zasadach jak osobom z niepełnosprawnościami w tym państwie członkowskim, a także by ułatwić korzystanie ze wszystkich środków transportu oraz z warunków i udogodnień związanych z parkowaniem przysługujących osobom z niepełnosprawnościami na takich samych zasadach jak w tym państwie członkowskim, konieczne jest ustanowienie ram wspólnych przepisów i warunków, w tym wspólnego ujednoliconego wzoru, dotyczących europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością stanowiącej dowód uznanego statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność oraz europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami stanowiącej dowód ich uznanego prawa do warunków i udogodnień związanych z parkowaniem przysługujących osobom z niepełnosprawnościami. Ponadto państwa członkowskie powinny mieć możliwość podjęcia decyzji o stosowaniu niniejszej dyrektywy do osób z uznanym statusem osoby z niepełnosprawnością lub uprawnionych do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność przez okresy dłuższe niż pobyt krótkoterminowy.
- (26) Wzajemne uznawanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami powinno ułatwiać i gwarantować osobom z uznanym w państwie członkowskim statusem osoby z niepełnosprawnością lub z uprawnieniem do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność dostęp do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oferowanych przez organy publiczne lub podmioty prywatne w ramach szeregu usług, działań i udogodnień, w tym gdy są one oferowane nieodpłatnie, a także dostęp do warunków i udogodnień związanych z parkowaniem przysługujących osobom z niepełnosprawnościami, a w stosownych przypadkach dla osób im towarzyszących lub pomagających, w tym asystentów osobistych, na takich samych zasadach i warunkach jak te przewidziane na podstawie krajowych orzeczeń o niepełnosprawności, kart osób z niepełnosprawnościami lub innych oficjalnych dokumentów uznających status osoby z niepełnosprawnością, w przypadku gdy takie oficjalne dokumenty istnieją, a także kart parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami wydanych przez właściwe organy lub jednostki w państwie przyjmującym.
- (27) Oprócz warunków i udogodnień związanych z parkowaniem usługi, działania i udogodnienia objęte niniejszą dyrektywą dotyczą szerokiej gamy stale zmieniających się działań, w tym oferowanych nieodpłatnie przez organy publiczne lub podmioty prywatne, obowiązkowo, na podstawie przepisów krajowych lub lokalnych lub zobowiązań prawnych, albo dobrowolnie, w szczególności przez podmioty prywatne, w wielu dziedzinach polityki, takich jak kultura, wypoczynek, turystyka, sport, transport publiczny i prywatny oraz szkolenie.
- (28) Przykłady warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania obejmują bezpłatny dostęp, obniżone opłaty, obniżone opłaty drogowe lub za korzystanie z płatnych dróg, mostów lub tuneli, pierwszeństwo dostępu, dostęp do stref ograniczonego ruchu i stref dla pieszych, pierwszeństwo w zajmowaniu miejsc siedzących w transporcie publicznym, wyznaczone i dostępne miejsca w transporcie publicznym, parkach i innych przestrzeniach publicznych, dostępne miejsca siedzące podczas wydarzeń kulturalnych lub publicznych, pomoc osobistą, zwierzęta asystujące, takie jak psy przewodniki lub psy towarzyszące osobom z niepełnosprawnościami, w tym osobom słabowidzącym, pomoc na plaży przy wejściu do wody, wsparcie, takie jak dostęp do zapisu alfabetem Braille'a, przewodników audio lub tłumaczenia na język migowy, zapewnienie pomocy lub wsparcia, wypożyczenie wózka, wypożyczenie pływającego wózka, udzielanie informacji turystycznych w dostępnych formatach

i korzystanie ze skutera mobilnościowego na drogach lub wózka na ścieżkach rowerowych bez kary. Przykładowe warunki i udogodnienia związane z parkowaniem obejmują nieodpłatne lub poszerzone, lub zastrzeżone miejsca parkingowe, a także wstęp do obszarów, w których zgodnie z prawem krajowym ruch jest ograniczony do określonych pojazdów, takich jak strefy niskich emisji. W odniesieniu do usług przewozu osób drogą powietrzną, koleją, środkami transportu wodnego, autobusem lub autokarem oprócz warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oferowanego osobom z niepełnosprawnościami zwierzęta asystujące, takie jak psy przewodniki lub psy towarzyszące osobom z niepełnosprawnościami, w tym osobom słabowidzącym, asystenci osobiści, tłumacze języka migowego lub inne osoby towarzyszące lub pomagające osobom z niepełnosprawnościami lub osobom o ograniczonej możliwości poruszania się podróżują bezpłatnie lub po obniżonej cenie i, o ile jest to wykonalne, zajmują miejsce obok osoby, której towarzyszą lub pomagają. Osoby towarzyszące lub pomagające osobom z niepełnosprawnościami są wyznaczane przez same osoby z niepełnosprawnościami lub przez ich opiekunów prawnych i mogą zmieniać się ad hoc w zależności od wymogów osób z niepełnosprawnościami.

- (29) Asystenci osobiści towarzyszą lub pomagają osobom z niepełnosprawnościami lub wykonują czynności życia codziennego, w razie potrzeby w ramach stosunku umownego, zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową, w celu wspierania autonomii osobistej, ułatwiania życia społecznego i promowania samodzielnego życia osób z niepełnosprawnościami. Asystenci osobiści, niezależnie od ich obywatelstwa, powinni mieć możliwość towarzyszenia osobom z niepełnosprawnościami korzystającym z europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami – podczas podróży do państwa członkowskiego innego niż państwo członkowskie, którego są rezydentami, lub podczas odwiedzin w tym państwie – lub możliwość udzielania im pomocy, pod warunkiem że mają prawo do przemieszczania się po terytorium Unii na mocy mających zastosowanie przepisów prawa Unii i prawa krajowego.
- (30) Zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa Unii, w stosownych przypadkach, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby podmioty świadczące transgraniczne usługi transportu pasażerskiego przekazywały, zgodnie z rozporządzeniami (UE) nr 181/2011 i (UE) nr 1177/2010 lub na żądanie, zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/782, jasne informacje dla podróżnych posiadających europejską kartę osoby z niepełnosprawnością w momencie zakupu biletu na podróż w odniesieniu do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania, które mają zastosowanie do poszczególnych etapów całej podróży, aby uniknąć sytuacji, w której osoby posiadające europejską kartę osoby z niepełnosprawnością znalazłyby się bez ważnego dokumentu podróży przy wjeździe do innego państwa członkowskiego w ramach tej samej usługi transportowej.
- (31) Wydawanie osobom z niepełnosprawnościami w państwie członkowskim europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej, ich odnawianie i unieważnianie ma zostać określone w niniejszej dyrektywie wraz z mającymi zastosowanie przepisami, procedurami i kompetencjami tego państwa członkowskiego w zakresie oceny i uznawania statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność i praw związanych z parkowaniem przysługujących osobom z niepełnosprawnościami. W przypadku gdy państwa członkowskie bezpośrednio wydają europejską kartę osoby z niepełnosprawnością, powinny uzyskać zgodę zainteresowanej osoby. Wydawanie i odnawianie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością powinno być bezpłatne, natomiast ponowne wydanie tej karty w przypadku jej utraty lub zniszczenia może podlegać opłacie. Wydawanie i odnawianie europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami może być bezpłatne albo podlegać opłacie. Ewentualne opłaty pobierane za ponowne wydanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością w przypadku jej utraty lub zniszczenia lub za wydanie i odnowienie europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami nie powinny przekraczać odpowiednich kosztów administracyjnych ani być ustalane na poziomie, który uniemożliwiałby osobom z niepełnosprawnościami uzyskanie tych kart po raz pierwszy lub ponownie lub zniechęcałby je do tego.
- (32) Oprócz wersji fizycznej europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością państwa członkowskie powinny wprowadzić wersję cyfrową karty oraz powinny być w stanie wprowadzić cyfrową wersję europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, po tym jak w drodze aktów wykonawczych zostaną określone specyfikacje techniczne. Takie specyfikacje powinny opierać się na doświadczeniach z wcześniejszych i trwających prac na szczeblu unijnym dotyczących cyfryzacji zaświadczeń i dokumentów, takich jak unijne cyfrowe zaświadczenie COVID ustanowione na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/953⁽¹⁷⁾, oraz powinny umożliwiać korzystanie z europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami za pośrednictwem portfeli tożsamości cyfrowej na poziomie unijnym. Osoby z niepełnosprawnościami należy poinformować o tych możliwościach i należy zapewnić im swobodny wybór, czy chcą korzystać z europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością w wersji fizycznej czy cyfrowej, czy też korzystać z obu wersji. W państwach członkowskich, w których fizyczną wersję europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami uzupełnia się wersją cyfrową, osoby z niepełnosprawnościami powinny móc zwrócić się o kartę w wersji fizycznej oraz, jeżeli sobie tego życzą, zarówno w wersji cyfrowej, jak i fizycznej.

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/953 z dnia 14 czerwca 2021 r. w sprawie ram wydawania, weryfikowania i uznawania interoperacyjnych zaświadczeń o szczepieniu, o wyniku testu i o powrocie do zdrowia w związku z COVID-19 (unijne cyfrowe zaświadczenie COVID) w celu ułatwienia swobodnego przemieszczania się w czasie pandemii COVID-19 (Dz.U. L 211 z 15.6.2021, s. 1).

- (33) Wydanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami wiąże się z przetwarzaniem danych osobowych, w tym w szczególności danych posiadacza karty dotyczących statusu posiadacza karty jako osoby z niepełnosprawnością stanowiących „dane dotyczące zdrowia”, o których mowa w art. 4 pkt 15 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679⁽¹⁸⁾, a zatem są danymi osobowymi należącymi do szczególnej kategorii w rozumieniu art. 9 tego rozporządzenia. Wszelkie przetwarzanie danych osobowych w kontekście niniejszej dyrektywy musi być zgodne z mającymi zastosowanie przepisami o ochronie danych, w szczególności z rozporządzeniem (UE) 2016/679. Transponując niniejszą dyrektywę, państwa członkowskie muszą zapewnić, aby ich przepisy krajowe zawierały odpowiednie zabezpieczenia mające zastosowanie do przetwarzania danych osobowych, w szczególności szczególnych kategorii danych osobowych. Państwa członkowskie powinny także zapewnić bezpieczeństwo, integralność, autentyczność i poufność danych osobowych zbieranych i przechowywanych do celów niniejszej dyrektywy.
- (34) Państwem członkowskim odpowiedzialnym za wydanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami powinno być to państwo, w którym dana osoba zgodnie z prawem Unii ma miejsce zwykłego pobytu i w którym uzyskuje ocenę swojego statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność. Posiadacze europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami powinni mieć możliwość korzystania z takiej karty podczas pobytu w dowolnym innym państwie członkowskim.
- (35) Europejska karta osoby z niepełnosprawnością i europejska karta parkingowa dla osób z niepełnosprawnościami mają na celu ułatwienie wszystkim osobom z niepełnosprawnościami skutecznego i pełnego korzystania z prawa do swobodnego przemieszczania się, a także korzystania z równych praw w odniesieniu do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania lub warunków i udogodnień związanych z parkowaniem w odniesieniu do usług, działań i udogodnień oferowanych przez państwa członkowskie, w tym nieodpłatnie. Dotyczy to w szczególności osób z niepełnosprawnościami, które podróżują do innego państwa członkowskiego lub je odwiedzają w celach związanych z pracą lub szkoleniami.
- (36) Planowane ramy wzajemnego uznawania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami nie mają wpływu na kompetencje państwa członkowskiego w zakresie oceny i uznawania statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność lub oferowania warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania, takich jak bezpłatny dostęp do niektórych usług dla osób z niepełnosprawnościami lub obniżone opłaty za te usługi – w tym dla osób korzystających ze zwierząt asystujących lub dla osób towarzyszących lub pomagających osobom z niepełnosprawnościami, w tym dla asystentów osobistych. Nie nakładają one też na organy publiczne lub podmioty prywatne obowiązku wprowadzania warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania dla osób z niepełnosprawnościami, nie tworzą też scentralizowanego unijnego wykazu warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania dla posiadaczy europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością we wszystkich państwach członkowskich. Organy publiczne i podmioty prywatne mogą oferować niektóre warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie wyłącznie określonej grupie osób z niepełnosprawnościami, w zależności od potrzeb tej konkretnej grupy.
- (37) Europejska karta osoby z niepełnosprawnością może być wymagana jako dowód statusu osoby z niepełnosprawnością w celu uzyskania na zasadzie równych praw w zakresie wszelkich warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania w odniesieniu do usług, działań lub udogodnień, w tym nieodpłatnych, oferowanych lub przysługujących osobom z niepełnosprawnościami lub osobom im towarzyszącym lub pomagającym, w tym ich asystentom osobistym, w zakresie niniejszej dyrektywy. Europejska karta osoby z niepełnosprawnością nie powinna być jednak wymagana jako dowód niepełnosprawności w celu uzyskania dostępu do jakichkolwiek praw przewidzianych w innych przepisach unijnych lub krajowych, w tym praw przewidujących określone świadczenia, warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie nieobjęte zakresem stosowania niniejszej dyrektywy, lub w celu korzystania z takich praw. W przypadku gdy zgodnie z prawem Unii wymagane jest orzeczenie o niepełnosprawności, karta osoby z niepełnosprawnością lub inny oficjalny dokument dla osób z niepełnosprawnościami, nie powinno się wymagać europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością jako dowodu niepełnosprawności, chyba że państwo członkowskie postanowi połączyć swoje krajowe orzeczenie o niepełnosprawności, kartę osoby z niepełnosprawnością lub inny oficjalny dokument dla osób z niepełnosprawnościami z europejską kartą osoby z niepełnosprawnością.
- (38) Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do świadczeń z tytułu zabezpieczenia społecznego na podstawie rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004⁽¹⁹⁾ i (WE) nr 987/2009⁽²⁰⁾, specjalnych składkowych i nieskładkowych świadczeń pieniężnych lub świadczeń rzeczowych w dziedzinie zabezpieczenia społecznego, ochrony socjalnej lub zatrudnienia lub pomocy społecznej objętych art. 24 ust. 2 dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady. Ponieważ celem niniejszej dyrektywy jest ułatwienie korzystania z równych praw w odniesieniu do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania osobom

⁽¹⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁽¹⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. L 166 z 30.4.2004, s. 1).

⁽²⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. L 284 z 30.10.2009, s. 1).

z niepełnosprawnościami podróżującym do innego państwa członkowskiego lub odwiedzającym je przez krótki czas, niniejsza dyrektywa nie ma również zastosowania do odpłatnych lub nieodpłatnych usług świadczonych w kontekście długoterminowego włączenia, rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami ani do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania w dostępie do usług oferowanych osobom z niepełnosprawnościami w zależności od ich indywidualnych potrzeb, po spełnieniu dodatkowych kryteriów, na podstawie indywidualnej oceny lub decyzji w sprawie uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność, które różnią się od usług świadczonych na rzecz osób z niepełnosprawnościami niespełniających takich dodatkowych kryteriów. Wdrażanie niniejszej dyrektywy nie powinno być jednak wykorzystywane, by z zakresu jej stosowania wyłączyć warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie, które już są oferowane osobom z niepełnosprawnościami, uzależniając je od spełnienia dodatkowych kryteriów.

- (39) Aby zwiększyć świadomość na temat warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oraz ułatwić osobom z niepełnosprawnościami dostęp do nich podczas podróży do innego państwa członkowskiego lub podczas odwiedzin w innym państwie członkowskim, wszystkie istotne informacje dotyczące warunków, zasad, praktyk i procedur mających zastosowanie do uzyskania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami oraz późniejszego korzystania z nich powinny być podawane przez państwa członkowskie do wiadomości publicznej w sposób jasny, wyczerpujący, przyjazny dla użytkownika i w formatach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami, z poszanowaniem odpowiednich wymogów dostępności usług, które to wymogi określono w załączniku I do dyrektywy (UE) 2019/882, w tym w języku migowym, w alfabecie Braille'a, formatach wspomagających i z wykorzystaniem dźwięku lub funkcji dźwiękowych. Państwa członkowskie powinny dążyć do zapewnienia, aby takie informacje nie przekraczały pod względem trudności poziomu B1 (średnio zaawansowany) europejskiego systemu opisu kształcenia językowego Rady Europy.
- (40) Komisja powinna utworzyć specjalną unijną stronę internetową. Ta unijna strona internetowa powinna zawierać link do krajowej strony internetowej każdego państwa członkowskiego. Unijna strona internetowa powinna być dostępna we wszystkich językach urzędowych Unii, w międzynarodowym języku migowym i w krajowych językach migowych państw członkowskich, a także w przystępnych i łatwych do czytania formatach, zgodnie z odpowiednimi wymogami dostępności usług określonymi w załączniku I do dyrektywy (UE) 2019/882. Informacje na tej stronie internetowej powinny być łatwo zrozumiałe i nie powinny przekraczać pod względem trudności poziomu B1 (średnio zaawansowany) europejskiego systemu opisu kształcenia językowego Rady Europy.
- (41) Nieporozumienia, bariery komunikacyjne lub brak świadomości powodują, że osoby z niepełnosprawnościami, w szczególności osoby z niewidoczną niepełnosprawnością, nie zawsze otrzymują najbardziej odpowiednie wsparcie i usprawnienia ze względu na swoją niepełnosprawność, w tym podczas podróży środkami transportu publicznego lub w kontakcie z organami krajowymi, lub w sytuacjach nadzwyczajnych. Aby stworzyć zachęty dla usługodawców i ułatwić osobom z niepełnosprawnościami dostęp do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania, państwa członkowskie powinny zwiększać wśród organów publicznych i podmiotów prywatnych świadomość istnienia i stosowania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami oraz powinny zachęcać je, by na zasadzie dobrowolności oferowały osobom z niepełnosprawnościami warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie. W szczególności państwa członkowskie mogą zachęcać do tego organy publiczne i podmioty prywatne, np. poprzez dostarczanie informacji na temat ewentualnych warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania, które mają być oferowane, a także poprzez zapewnianie szkoleń uświadamiających dotyczących niepełnosprawności, aby zapewnić adekwatność, skuteczność i inkluzywność wszelkich oferowanych warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania. Państwa członkowskie powinny dążyć do opracowania, wdrożenia i oceny wszelkich takich środków w porozumieniu z osobami z niepełnosprawnościami i reprezentującymi je organizacjami.
- (42) Organy publiczne, które oferują osobom z niepełnosprawnościami warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie, lub warunki i udogodnienia związane z parkowaniem, powinny podawać takie informacje do wiadomości publicznej w sposób jasny, wyczerpujący, przyjazny dla użytkownika i w dostępnych formatach, w tym, w stosownych przypadkach, za pośrednictwem oficjalnej strony internetowej tych organów lub w inny odpowiedni sposób, z poszanowaniem odpowiednich wymogów dostępności usług określonych w załączniku I do dyrektywy (UE) 2019/882, w tym w języku migowym, w alfabecie Braille'a, formatach wspomagających i z wykorzystaniem dźwięku lub funkcji dźwiękowych. Podmioty prywatne, które oferują osobom z niepełnosprawnościami specjalne warunki lub preferencyjne traktowanie, lub warunki i udogodnienia związane z parkowaniem, należy również zachęcać, aby podawały takie informacje do wiadomości publicznej w sposób jasny, kompleksowy i przyjazny dla użytkownika oraz w dostępnych formatach.
- (43) Państwa członkowskie, przy wsparciu Komisji, powinny podejmować niezbędne kroki w celu zapobiegania ryzyku fałszerstwa lub oszustwa w odniesieniu do europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami oraz powinny aktywnie zwalczać przypadki nieuczciwego wydawania, nieuczciwego użycia i fałszowania tych kart. Państwa członkowskie powinny wymieniać informacje na temat takich przypadków, aby zapewnić wzajemne zaufanie między państwami członkowskimi, ponieważ wzajemne uznawanie statusu osoby z niepełnosprawnością jest podstawą europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby wszelkie środki podejmowane w celu zapobiegania ryzyku fałszerstwa lub oszustwa były zgodne z prawami osób z niepełnosprawnościami i nie prowadziły do ich

stygmatyzacji. Przy opracowywaniu i wdrażaniu tych środków państwa członkowskie powinny konsultować się z osobami z niepełnosprawnościami i organizacjami reprezentującymi te osoby.

- (44) W celu zapewnienia właściwego stosowania niniejszej dyrektywy należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 TFUE w celu uzupełnienia niniejszej dyrektywy poprzez określenie cyfrowych elementów wersji fizycznych europejskiej karty osoby z niepełnosprawnościami i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami z myślą o zapobieganiu oszustwom i ich zwalczaniu, a także poprzez zmianę pól danych w standardowym formacie kart określonym w niniejszej dyrektywie, jeżeli takie zmiany są konieczne, by dostosować ten format do rozwoju technicznego, zapobiegać fałszerstwom i oszustwom, przeciwdziałać nadużyciom lub niewłaściwemu użyciu lub by zapewnić interoperacyjność.
- (45) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszej dyrektywy należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do ustanowienia dostępnej wersji cyfrowej europejskiej karty osoby z niepełnosprawnościami oraz dostępnej wersji cyfrowej europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami w przypadku państw członkowskich, które zdecydują się uzupełnić wersję fizyczną o wersję cyfrową, a także w odniesieniu do ustanowienia wspólnych specyfikacji technicznych dotyczących zabezpieczeń i elementów cyfrowych, jak również kwestii interoperacyjności, w przypadku fizycznych wersji tych kart. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽²¹⁾.
- (46) Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725⁽²²⁾ Komisja ma skonsultować się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych przy przygotowywaniu aktów delegowanych lub aktów wykonawczych, które mają wpływ na ochronę praw i wolności osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych. Komisja może również konsultować się z Europejską Radą Ochrony Danych, w przypadkach gdy takie akty mają szczególne znaczenie dla ochrony praw i wolności osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych.
- (47) Państwa członkowskie powinny zapewnić odpowiednie i skuteczne środki zapewniające przestrzeganie i egzekwowanie przepisów niniejszej dyrektywy i powinny ustanowić odpowiednie środki odwoławcze, w tym kontrole zgodności z przepisami oraz procedury administracyjne lub sądowe, aby zagwarantować osobom z niepełnosprawnościami, osobom im towarzyszącym lub pomagającym, w tym asystentom osobistym, a także organom publicznym, takim jak organy ds. równości, prywatnym stowarzyszeniom, organizacjom, w szczególności organizacjom reprezentującym osoby z niepełnosprawnościami, lub innym podmiotom prawnym, które mają prawnie uzasadniony interes w zapewnieniu przestrzegania przepisów niniejszej dyrektywy, możliwość podejmowania działań – w imieniu osoby z niepełnosprawnościami lub w ramach wsparcia takiej osoby oraz za jej zgodą – zgodnie z prawem krajowym i praktyką krajową. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby środki te uwzględniały art. 13 Konwencji ONZ oraz zasadę racjonalnego usprawnienia określoną w art. 2 Konwencji ONZ.
- (48) Państwa członkowskie powinny wprowadzić odpowiednie środki na wypadek nieprzestrzegania obowiązków ustanowionych w niniejszej dyrektywie lub naruszenia praw objętych jej zakresem. Odpowiednie środki powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszać oraz mogą obejmować sankcje administracyjne i finansowe, takie jak upomnienia, grzywny lub wypłatę stosownego odszkodowania, a także inne rodzaje sankcji.
- (49) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie i w Konwencji ONZ. W szczególności niniejsza dyrektywa ma na celu zapewnienie pełnego przestrzegania praw osób z niepełnosprawnościami do korzystania ze środków mających zapewnić im niezależność, integrację społeczną, ekonomiczną i zawodową oraz uczestnictwo w życiu społeczności; ma ona również na celu promowanie stosowania art. 26 Karty.
- (50) Ponieważ cele niniejszej dyrektywy, mianowicie wzmocnienie korzystania z prawa do swobodnego przemieszczania się osób z niepełnosprawnościami oraz zwiększenie możliwości podróżowania do innych państw członkowskich lub ich odwiedzania przez osoby z niepełnosprawnościami, a co za tym idzie walka z dyskryminacją takich osób, nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na rozmiary i skutki działania polegającego na ustanowieniu ram wspólnych przepisów i warunków możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów,

⁽²¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

⁽²²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I
PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsza dyrektywa określa:

- a) przepisy regulujące wydawanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością osobom z niepełnosprawnościami jako dowodu statusu osoby z niepełnosprawnością lub dowodu uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność w celu promowania swobody przemieszczania się osób z niepełnosprawnościami oraz w celu ułatwienia osobom z niepełnosprawnościami pobytów krótkoterminowych w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie, którego są rezydentami, w drodze przyznania im równych praw w odniesieniu do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania w zakresie usług, działań lub udogodnień, w tym nieodpłatnych, oferowanych lub przysługujących osobom z niepełnosprawnościami w tym państwie członkowskim, w tym osobom korzystającym ze zwierząt asystujących, oraz, w stosownych przypadkach, osobom towarzyszącym lub pomagającym osobom z niepełnosprawnościami, w tym ich asystentom osobistym;
- b) przepisy regulujące wydawanie europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami jako dowodu prawa do korzystania z warunków i udogodnień związanych z parkowaniem przysługujących osobom z niepełnosprawnościami w celu promowania swobody przemieszczania się osób z niepełnosprawnościami oraz w celu ułatwienia osobom z niepełnosprawnościami pobytów krótkoterminowych w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie, którego są rezydentami, w drodze przyznania im równych praw w odniesieniu do warunków i udogodnień związanych z parkowaniem oferowanych lub przysługujących osobom z niepełnosprawnościami w tym państwie członkowskim oraz, w stosownych przypadkach, osobom im towarzyszącym lub pomagającym, w tym ich asystentom osobistym;
- c) wspólne wzory europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami.

Artykuł 2

Zakres stosowania

1. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do warunków i udogodnień związanych z parkowaniem oraz do wszystkich sytuacji, w których organy publiczne lub podmioty prywatne oferują osobom z niepełnosprawnościami warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie w odniesieniu do dostępu do następujących usług, działań i udogodnień w kontekście pobytu krótkoterminowego:

- a) usług w rozumieniu art. 57 TFUE;
- b) usług przewozu osób;
- c) innych działań i udogodnień, w tym nieodpłatnych.

2. Państwa członkowskie stosują niniejszą dyrektywę w odniesieniu do okresów dłuższych niż pobyt krótkoterminowy w przypadku posiadaczy europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, którzy uczestniczą w unijnym programie mobilności, przez czas trwania tego programu.

Państwa członkowskie mogą również podjąć decyzję o stosowaniu niniejszej dyrektywy w odniesieniu do okresów dłuższych niż pobyt krótkoterminowy w przypadku posiadaczy europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami odwiedzających ich terytorium lub na nim przebywających.

3. Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do:

- a) świadczeń w obszarze zabezpieczenia społecznego na podstawie rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i rozporządzenia (WE) nr 987/2009;
- b) specjalnych składkowych lub nieskładkowych świadczeń pieniężnych ani świadczeń rzeczowych w obszarze zabezpieczenia społecznego, ochrony socjalnej lub zatrudnienia;
- c) pomocy społecznej objętej art. 24 ust. 2 dyrektywy 2004/38/WE;

- d) płatnych lub nieodpłatnych usług świadczonych w kontekście długoterminowego włączenia, habilitacji lub rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami;
- e) warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania w odniesieniu do dostępu do usług oferowanych osobom z niepełnosprawnościami z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb i po spełnieniu dodatkowych kryteriów, na podstawie indywidualnej oceny lub decyzji w sprawie uprawnienia do określonych usług.

4. Niniejsza dyrektywa nie wpływa na kompetencje państw członkowskich w zakresie określania warunków oceny i uznawania statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność ani przyznawania prawa do korzystania z warunków i udogodnień związanych z parkowaniem przysługujących osobom z niepełnosprawnościami. Nie wpływa ona na kompetencje państw członkowskich w zakresie wydawania osobom z niepełnosprawnościami na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym orzeczenia o niepełnosprawności, karty osoby z niepełnosprawnością ani jakiegokolwiek innego oficjalnego dokumentu, w tym decyzji w sprawie uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność.

5. Niniejsza dyrektywa nie wpływa na kompetencje państw członkowskich w zakresie przyznawania lub wymogu przyznawania szczególnych świadczeń lub warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania, takich jak bezpłatny dostęp lub obniżone opłaty dla osób z niepełnosprawnościami, w tym osób korzystających ze zwierząt asystujących, oraz dla osoby lub osób towarzyszących lub pomagających osobom z niepełnosprawnościami, w tym ich asystentowi lub asystentom osobistym.

6. Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla praw osób z niepełnosprawnościami lub osoby lub osób im towarzyszących lub pomagających, w tym ich asystenta lub asystentów osobistych, lub zwierząt asystujących, które to prawa mogą wynikać z innych przepisów prawa Unii lub prawa krajowego wdrażającego prawo Unii, w tym praw dotyczących przyznawania szczególnych świadczeń, warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania. Europejska karta osoby z niepełnosprawnością nie jest wymagana jako dowód niepełnosprawności w celu uzyskania dostępu do praw, o których mowa w niniejszym ustępie, lub w celu korzystania z tych praw, w odniesieniu do których zgodnie z prawem Unii może być wymagane orzeczenie o niepełnosprawności, karta osoby z niepełnosprawnością lub inny oficjalny dokument dla osób z niepełnosprawnościami, chyba że odpowiednie państwo członkowskie postanowi połączyć swoje krajowe orzeczenie o niepełnosprawności, kartę osoby z niepełnosprawnością lub inny oficjalny dokument dla osób z niepełnosprawnościami z europejską kartą osoby z niepełnosprawnością.

Artykuł 3

Definicje

Na potrzeby niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- 1) „obywatel Unii” oznacza osobę mającą obywatelstwo państwa członkowskiego;
- 2) „członek rodziny” oznacza członka rodziny, zdefiniowanego w art. 2 pkt 2 dyrektywy 2004/38/WE lub w rozumieniu art. 3 ust. 2 tej dyrektywy – niezależnie od jego obywatelstwa – obywatela Unii korzystającego z prawa do swobodnego przemieszczania się;
- 3) „osoby z niepełnosprawnościami” oznaczają osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, psychiczną, intelektualną lub sensoryczną, co w powiązaniu z różnymi barierami może utrudniać im pełne i skuteczne uczestnictwo w życiu społecznym na równi z innymi;
- 4) „asystent osobisty” oznacza osobę towarzyszącą lub pomagającą osobie z niepełnosprawnościami i która jest za taką uznawana zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową;
- 5) „warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie” oznaczają wszelkie szczególne warunki, w tym związane z warunkami finansowymi, lub wszelkie różnicowane traktowanie związane z pomocą i wsparciem oferowane osobom z niepełnosprawnościami lub – w stosownych przypadkach – osobom im towarzyszącym lub pomagającym, w tym asystentom osobistym, lub zwierzętom asystującym, niezależnie od tego, czy są one oferowane na zasadzie dobrowolności, czy nałożone na podstawie obowiązku prawnego;
- 6) „warunki i udogodnienia związane z parkowaniem” oznaczają miejsce parkingowe przeznaczone, na wyłączność lub ogólnie, dla osób z niepełnosprawnościami lub, w stosownych przypadkach, dla osób im towarzyszących lub pomagających, w tym asystentów osobistych, a także wszelkie związane z tym korzyści parkingowe lub preferencyjne warunki oferowane osobom z niepełnosprawnościami, niezależnie od tego, czy są oferowane na zasadzie dobrowolności, czy nałożone na podstawie obowiązku prawnego;
- 7) „pobyt krótkoterminowy” oznacza odwiedziny lub pobyt w innym państwie członkowskim przez okres nieprzekraczający trzech miesięcy;
- 8) „zwierzę asystujące” oznacza zwierzę, które zgodnie z prawem krajowym i praktyką krajową oferuje asystę lub wykonuje zadania na rzecz osoby z niepełnosprawnościami.

Artykuł 4

Beneficjenci

Przepisy niniejszej dyrektywy stosuje się do:

- a) obywateli Unii i członków ich rodzin, których status osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność zostały uznane przez właściwe organy lub jednostki w państwie członkowskim, którego są rezydentami – w tym za pomocą orzeczenia o niepełnosprawności, karty osoby z niepełnosprawnością lub innego oficjalnego dokumentu wydanego zgodnie z krajowymi kompetencjami, praktyką i procedurami – i którym może towarzyszyć lub pomagać inna osoba lub, w razie konieczności, inne osoby, w tym asystent osobisty lub asystenci osobiści, lub zwierzęta asystujące, co może być wskazane literą „A” na europejskiej karcie osoby z niepełnosprawnością;
- b) obywateli Unii i członków ich rodzin, których prawa do korzystania z warunków i udogodnień związanych z parkowaniem przysługujących osobom z niepełnosprawnościami zostały uznane przez właściwe organy lub jednostki w państwie członkowskim, którego są rezydentami, w tym w formie karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami lub innego dokumentu wydanego zgodnie z krajowymi kompetencjami, praktyką i procedurami, i którym może towarzyszyć lub pomagać inna osoba lub, w razie konieczności, inne osoby, w tym asystent osobisty lub asystenci osobiści.

W odniesieniu do akapitu pierwszego lit. a) literę „A” można również dodać na europejskiej karcie osoby z niepełnosprawnością w odniesieniu do osób z niepełnosprawnościami o zwiększonej potrzebie wsparcia, zgodnie z prawem krajowym i praktyką krajową.

Artykuł 5

Równość praw osób z niepełnosprawnościami w odniesieniu do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby posiadaczom europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością podczas podróży do państwa członkowskiego innego niż państwo członkowskie, którego są rezydentami, lub podczas odwiedzin w tym państwie członkowskim przysługiwały równe prawa w odniesieniu do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oferowanych w zakresie usług, działań i udogodnień, o których mowa w art. 2 ust. 1, na takich samych zasadach jak przewidziane dla osób z niepełnosprawnościami posiadających, o ile takie oficjalne dokumenty istnieją, orzeczenie o niepełnosprawności, kartę osoby z niepełnosprawnością lub inny oficjalny dokument uznający w tym państwie członkowskim ich status osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność.
2. O ile nie określono inaczej w niniejszej dyrektywie lub w innych przepisach prawa Unii, państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby w przypadku gdy warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie, o których mowa w ust. 1, obejmują korzystne warunki dla osoby lub osób towarzyszących lub pomagających osobom z niepełnosprawnościami, w tym asystenta osobistego lub asystentów osobistych, lub szczególne warunki dla zwierząt asystujących, te korzystne lub szczególne warunki przysługiwały na równych zasadach osobie lub osobom towarzyszącym lub pomagającym posiadaczom europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością, w tym asystentowi osobistemu lub asystentom osobistym lub zwierzętom asystującym.

Artykuł 6

Równość praw osób z niepełnosprawnościami w odniesieniu do warunków i udogodnień związanych z parkowaniem

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby posiadacze europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami podczas podróży do państwa członkowskiego innego niż państwo członkowskie, którego są rezydentami, lub podczas odwiedzin w tym państwie członkowskim byli uprawnieni do korzystania z warunków i udogodnień związanych z parkowaniem przysługujących osobom z niepełnosprawnościami na takich samych zasadach jak przewidziane w tym państwie członkowskim dla posiadaczy wydanych w tym państwie członkowskim kart parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami.
2. O ile nie określono inaczej w niniejszej dyrektywie lub w innych przepisach prawa Unii, państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby w przypadku gdy warunki i udogodnienia związane z parkowaniem, o których mowa w ust. 1, obejmują korzystne warunki dla osoby lub osób towarzyszących lub pomagających osobom z niepełnosprawnościami, w tym asystenta osobistego lub asystentów osobistych, te korzystne warunki dotyczyły na równych zasadach osoby lub osób towarzyszących lub pomagających posiadaczom europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, w tym ich asystenta osobistego lub asystentów osobistych.

ROZDZIAŁ II

EUROPEJSKA KARTA OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ I EUROPEJSKA KARTA PARKINGOWA DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Artykuł 7

Format, wzajemne uznawanie, wydawanie i ważność europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością

1. Każde państwo członkowskie wprowadza fizyczną wersję europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością zgodną ze wspólnym standardowym i dostępnym formatem określonym w załączniku I. Państwa członkowskie umieszczają w fizycznej wersji karty kod QR i wszelkie inne elementy cyfrowe wykorzystujące środki elektroniczne do zapobiegania oszustwom i ich zwalczania, jak określono w aktach delegowanych, o których mowa w ust. 7 lit. a), w rozsądnym terminie po ich przyjęciu i nie później niż dnia 5 czerwca 2028 r.
2. Europejskie karty osoby z niepełnosprawnością wydane przez państwa członkowskie są wzajemnie uznawane we wszystkich państwach członkowskich.
3. Właściwe organy lub jednostki w państwach członkowskich wydają, odnawiają lub unieważniają europejską kartę osoby z niepełnosprawnością zgodnie ze swoimi przepisami, procedurami i praktykami krajowymi. Bez uszczerbku dla rozporządzenia (UE) 2016/679 państwa członkowskie zapewniają bezpieczeństwo, integralność, autentyczność i poufność danych osobowych zbieranych i przechowywanych do celów niniejszej dyrektywy. Za administratora zdefiniowanego w art. 4 pkt 7 rozporządzenia (UE) 2016/679 uznaje się właściwy organ lub jednostkę odpowiedzialne za wydanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością, i na nich spoczywa odpowiedzialność za przetwarzanie danych osobowych. Współpraca z zewnętrznymi usługodawcami nie wyklucza odpowiedzialności państwa członkowskiego, która może wynikać z prawa Unii lub prawa krajowego w związku z nieprzestrzeganiem obowiązków dotyczących danych osobowych.
4. Europejską kartę osoby z niepełnosprawnością wydaje lub odnawia państwo członkowskie miejsca zamieszkania na wniosek osoby z niepełnosprawnościami lub osoby upoważnionej, zgodnie z prawem krajowym. Osoby z niepełnosprawnościami są informowane o możliwości ubiegania się o europejską kartę osoby z niepełnosprawnością, jeżeli nie została ona wydana automatycznie. Jest ona wydawana lub odnawiana nieodpłatnie beneficjentowi w tym samym okresie, który ma zastosowanie do wydawania orzeczeń o niepełnosprawności, karty osoby z niepełnosprawnością lub innych oficjalnych dokumentów lub do procedury uznawania statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność. Państwa członkowskie mogą zdecydować o pobieraniu opłaty z tytułu kosztów związanych z ponownym wydaniem europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością w przypadku utraty lub zniszczenia karty. W przypadku pobierania takiej opłaty państwa członkowskie zapewniają, aby opłata ta nie przekraczała odpowiednich kosztów administracyjnych, nie uniemożliwiała osobom z niepełnosprawnościami występowania o ponowne wydanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością ani nie zniechęcała ich do tego.
5. Europejską kartę osoby z niepełnosprawnością wydaje się w wersji fizycznej i uzupełnia się ją dostępną wersją cyfrową w rozsądnym terminie po określeniu przez Komisję specyfikacji technicznych, o których mowa w art. 9 ust. 2. Osobom z niepełnosprawnościami zapewnia się możliwość wystąpienia o kartę w wersji fizycznej, cyfrowej lub też w obu wersjach. Wersja cyfrowa nie zawiera większej ilości danych osobowych niż wersja fizyczna zgodnie z załącznikiem I. Dane osobowe zawarte w tej wersji cyfrowej są szyfrowane i wprowadza się zabezpieczenia techniczne, aby umożliwić odczyt nośnika danych wyłącznie przez upoważnionych użytkowników.
6. Wydające państwo członkowskie określa okres ważności europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością. Państwa członkowskie zapewniają, aby europejska karta osoby z niepełnosprawnością miała możliwie jak najdłuższą ważność, uwzględniając, w stosownych przypadkach, okres ważności orzeczenia o niepełnosprawności, karty osoby z niepełnosprawnością lub innego oficjalnego dokumentu lub okres trwania procedury dotyczących uznania statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienia do określonych usług wydanych przez właściwy organ lub jednostkę w państwie członkowskim miejsca zamieszkania osoby z niepełnosprawnością.
7. Do dnia 5 grudnia 2025 r. Komisja przyjmie akty delegowane zgodnie z art. 14 w celu uzupełnienia niniejszej dyrektywy przez określenie:
 - a) kodu QR oraz, w stosownych przypadkach, innych najnowocześniejszych elementów cyfrowych, które wykorzystują środki elektroniczne na potrzeby fizycznej wersji europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością, w celu zapobiegania oszustwom i ich zwalczania; oraz
 - b) elementów cyfrowych zapewniających bezpieczeństwo fizycznej wersji europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością, w tym odpowiednich środków bezpieczeństwa w odniesieniu do danych osobowych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679, a także kwestii interoperacyjności, takich jak wspólne unijne aplikacje do odczytu danych zawartych w elementach cyfrowych w fizycznej wersji karty, w której wykorzystuje się środki elektroniczne do zapobiegania oszustwom i ich zwalczania.

8. Komisja jest uprawniona do przyjmowania zgodnie z art. 14 aktów delegowanych w celu zmiany niniejszej dyrektywy poprzez modyfikację pól danych w standardowym formacie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością określonym w załączniku I, w przypadku gdy takie modyfikacje są niezbędne, aby dostosować ten format do rozwoju technicznego, zapobiegać fałszerstwom i oszustwom, by rozwiązać kwestię nadużyć lub niewłaściwego użycia lub zapewnić interoperacyjność. W tych aktach delegowanych zapewnia się państwom członkowskim wystarczająco dużo czasu na wprowadzenie takich modyfikacji.

Artykuł 8

Format, wzajemne uznawanie, wydawanie i ważność europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami

1. Każde państwo członkowskie wprowadza fizyczną wersję europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami zgodną ze wspólnym standardowym i dostępnym formatem określonym w załączniku II. Państwa członkowskie umieszczają w fizycznej wersji karty kod QR i inne elementy cyfrowe wykorzystujące środki elektroniczne w celu zapobiegania oszustwom i ich zwalczania określone w aktach delegowanych, o których mowa w ust. 7 lit. a), w rozsądnym terminie po ich przyjęciu i nie później niż dnia 5 czerwca 2028 r.

2. Europejskie karty parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami wydane przez państwa członkowskie są wzajemnie uznawane we wszystkich państwach członkowskich.

3. Właściwe organy lub jednostki w państwach członkowskich wydają, odnawiają lub unieważniają europejską kartę parkingową dla osób z niepełnosprawnościami zgodnie ze swoimi przepisami, procedurami i praktykami krajowymi. Bez uszczerbku dla rozporządzenia (UE) 2016/679 państwa członkowskie zapewniają bezpieczeństwo, integralność, autentyczność i poufność danych osobowych zbieranych i przechowywanych do celów niniejszej dyrektywy. Za administratora, o którym mowa w art. 4 pkt 7 rozporządzenia (UE) 2016/679, uznaje się właściwy organ lub jednostkę odpowiedzialne za wydanie europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, i na nich spoczywa odpowiedzialność za przetwarzanie danych osobowych. Współpraca z zewnętrznymi usługodawcami nie wyklucza odpowiedzialności państwa członkowskiego, która może wynikać z prawa Unii lub prawa krajowego w związku z nieprzestrzeganiem obowiązków dotyczących danych osobowych.

4. Europejską kartę parkingową dla osób z niepełnosprawnościami wydaje lub odnawia państwo członkowskie zamieszkania na wniosek osoby z niepełnosprawnościami lub osoby upoważnionej, zgodnie z prawem krajowym. Jest ona wydawana lub odnawiana w rozsądnym terminie od daty złożenia wniosku, który to termin nie przekracza 90 dni, chyba że wymagane oceny są w toku. Państwa członkowskie mogą wydawać i odnawiać europejską kartę parkingową dla osób z niepełnosprawnościami bezpłatnie lub pobierać opłatę z tytułu kosztów związanych z jej wydaniem i odnowieniem. W przypadku pobierania takiej opłaty państwa członkowskie zapewniają, aby opłata ta nie przekraczała odpowiednich kosztów administracyjnych, nie uniemożliwiała osobom z niepełnosprawnościami występowania o europejską kartę parkingową dla osób z niepełnosprawnościami ani nie zniechęcała ich do tego.

5. Państwa członkowskie wdrażają niezbędne środki w celu zapewnienia, aby europejska karta parkingowa dla osób z niepełnosprawnościami zastąpiła – na wniosek beneficjenta o jej wydanie i w każdym razie do dnia 5 grudnia 2029 r. – wszystkie istniejące karty parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami wydane zgodnie z zaleceniem 98/376/WE na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym. Do tego dnia państwa członkowskie mogą zezwolić, by karty parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami wydane zgodnie z zaleceniem 98/376/WE przed dniem 5 czerwca 2028 r. miały na ich terytorium taki sam skutek jak europejska karta parkingowa dla osób z niepełnosprawnościami.

6. Europejska karta parkingowa dla osób z niepełnosprawnościami jest wydawana lub odnawiana jako karta fizyczna. Państwa członkowskie mogą zdecydować, że po ustanowieniu przez Komisję specyfikacji technicznych, o których mowa w art. 9 ust. 2, wersja fizyczna karty zostanie uzupełniona wersją cyfrową. W państwach członkowskich, w których fizyczną wersję karty uzupełnia się wersją cyfrową, osoby z niepełnosprawnościami mogą wystąpić o kartę w wersji fizycznej oraz, jeżeli sobie tego życzą, zarówno w wersji cyfrowej, jak i fizycznej. Cyfrowa wersja nie zawiera większej ilości danych osobowych niż wersja fizyczna zgodnie z załącznikiem II. Dane osobowe zawarte w wersji cyfrowej są szyfrowane i wprowadza się zabezpieczenia techniczne, aby umożliwić odczyt nośnika danych wyłącznie przez upoważnionych użytkowników.

7. Do dnia 5 grudnia 2025 r. Komisja przyjmuje akty delegowane zgodnie z art. 14 w celu uzupełnienia niniejszej dyrektywy przez określenie:

- a) kodu QR oraz, w stosownych przypadkach, innych najnowocześniejszych elementów cyfrowych, które wykorzystują środki elektroniczne, na potrzeby fizycznej wersji europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, w celu zapobiegania oszustwom i ich zwalczania; oraz

- b) wspólnych specyfikacji technicznych zapewniających bezpieczeństwo fizycznej wersji europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, w tym odpowiednich środków bezpieczeństwa w odniesieniu do danych osobowych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679, a także kwestii interoperacyjności, takich jak wspólne unijne aplikacje do odczytu danych zawartych w cyfrowych elementach w fizycznej wersji karty, w której wykorzystuje się środki elektroniczne do zapobiegania oszustwom i ich zwalczania.

8. Komisja jest uprawniona do przyjmowania zgodnie z art. 14 aktów delegowanych w celu zmiany niniejszej dyrektywy poprzez modyfikację pól danych w standardowym formacie europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami określonym w załączniku II, w przypadku gdy takie modyfikacje są niezbędne, aby dostosować ten format do rozwoju technicznego, zapobiegać fałszerstwom i oszustwom, by rozwiązać kwestię nadużyć lub niewłaściwego wykorzystania lub by zapewnić interoperacyjność. W tych aktach delegowanych zapewnia się państwom członkowskim wystarczająco dużo czasu na wprowadzenie takich modyfikacji.

ROZDZIAŁ III

POSTANOWIENIA WSPÓLNE

Artykuł 9

Wersje cyfrowe i wspólne specyfikacje techniczne

1. Komisja przyjmuje akty wykonawcze w celu określenia dostępnych wersji cyfrowych europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, z polami danych określonymi odpowiednio w załącznikach I i II, oraz w celu zapewnienia interoperacyjności.
2. Komisja przyjmuje akty wykonawcze ustanawiające wspólne specyfikacje techniczne nośnika danych wersji cyfrowej europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, w odniesieniu do takich kwestii jak weryfikacja ważności europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością oraz europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami i ich numeru seryjnego lub numeru dossier, kontrola ich autentyczności, zapobieganie fałszerstwom i oszustwom, odczyt kart między państwami członkowskimi oraz w odniesieniu do korzystania z kart za pośrednictwem portfela tożsamości cyfrowej na poziomie unijnym.
3. Akty wykonawcze, o których mowa w ust. 1 i 2, przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 15 ust. 2.
4. Przed przyjęciem aktów wykonawczych zgodnie z ust. 1 lub 2, Komisja konsultuje się z osobami z niepełnosprawnościami i organizacjami reprezentującymi te osoby, a także z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa⁽²³⁾.

Artykuł 10

Nadzór i zgodność

1. Państwa członkowskie, przy wsparciu Komisji, podejmują niezbędne działania w celu zapobiegania ryzyku fałszerstwa i oszustwa oraz aktywnie zwalczają przypadki nieuczciwego wydawania, nieuczciwego użycia i fałszowania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami.
2. W przypadku gdy państwo członkowskie napotka na swoim terytorium poważne lub systematyczne przypadki nadużyć w odniesieniu do europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami wydanych przez inne państwo członkowskie, informuje o tym wydające państwo członkowskie. Wydające państwo członkowskie zapewnia odpowiednie działania następcze zgodnie z przepisami lub praktykami krajowymi. Państwa członkowskie wymieniają informacje dotyczące nadużyć w odniesieniu do tych kart.
3. Państwa członkowskie przeprowadzają w stosownych przypadkach kontrole zgodności z obowiązkami wynikającymi z europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami oraz odpowiednich praw osób z niepełnosprawnościami posiadających te karty, w tym w odniesieniu do zwierząt asystujących oraz osób towarzyszących lub pomagających osobom z niepełnosprawnościami, w tym ich asystentów osobistych.

⁽²³⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

Artykuł 11

Dostępność informacji i podnoszenie świadomości

1. Państwa członkowskie podają do wiadomości publicznej warunki, przepisy, praktyki i procedury dotyczące wydawania, odnawiania i unieważniania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami w dostępnych formatach, w tym w formatach cyfrowych i łatwych do odczytania, oraz w formatach wspomagających, o które zawnioskowały osoby z niepełnosprawnościami.
2. Państwa członkowskie wdrażają odpowiednie środki w celu podnoszenia świadomości społeczeństwa i informowania osób z niepełnosprawnościami oraz organizacji reprezentujących te osoby, również w dostępny sposób, o istnieniu i warunkach uzyskania, używania lub odnawiania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami. Komisja przeprowadza unijną kampanię informacyjną we współpracy z państwami członkowskimi oraz stale promuje podnoszenie świadomości i rozpowszechnianie informacji na temat wdrażania niniejszej dyrektywy.
3. Państwa członkowskie podejmują środki w celu podnoszenia świadomości organów publicznych i podmiotów prywatnych na temat istnienia i stosowania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami oraz zachęcają takie organy i podmioty do dobrowolnego oferowania osobom z niepełnosprawnościami warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oraz warunków i udogodnień związanych z parkowaniem w jak najszerszym zakresie usług, innych działań i udogodnień.
4. Informacje, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, udostępnia się bezpłatnie w jasny, wyczerpujący, przyjazny dla użytkownika i łatwo dostępny sposób, zgodnie z odpowiednimi wymogami dostępności usług określonymi w załączniku I do dyrektywy (UE) 2019/882, w tym za pośrednictwem oficjalnych stron internetowych organów publicznych lub w inny odpowiedni sposób.

Artykuł 12

Właściwe organy, jednostki oraz punkty kontaktowe

1. Państwa członkowskie wyznaczają co najmniej jeden właściwy organ lub co najmniej jedną właściwą jednostkę odpowiedzialne za wydawanie, odnawianie i unieważnianie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością oraz europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami.
2. Państwa członkowskie wyznaczają co najmniej jeden krajowy punkt kontaktowy, aby ułatwić dialog między państwami członkowskimi a Komisją dotyczący odpowiedniej transpozycji i wdrożenia niniejszej dyrektywy. Do dnia 5 czerwca 2025 r. państwa członkowskie informują Komisję o swoich krajowych punktach kontaktowych.

Artykuł 13

Organizacje reprezentujące osoby z niepełnosprawnościami

Państwa członkowskie zapewniają aktywne konsultacje z organizacjami reprezentującymi osoby z niepełnosprawnościami i ich udział w opracowywaniu, wdrażaniu i ocenie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami.

ROZDZIAŁ IV

UPRAWNIENIA DELEGOWANE I WYKONAWCZE

Artykuł 14

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 7 ust. 7 i 8 i art. 8 ust. 7 i 8, powierza się Komisji na okres pięciu lat od dnia 4 grudnia 2024 r. Przekazanie uprawnień jest automatycznie przedłużane na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.

3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 7 ust. 7 i 8 i art. 8 ust. 7 i 8, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z osobami z niepełnosprawnościami i z organizacjami reprezentującymi te osoby, a także z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 7 ust. 7 lub 8 lub art. 8 ust. 7 lub 8 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyrażą sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy przed upływem tego terminu zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformują Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 15

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

ROZDZIAŁ V

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 16

Egzekwowanie przepisów i środki odwoławcze

1. Państwa członkowskie zapewniają odpowiednie i skuteczne środki zapewniające przestrzeganie niniejszej dyrektywy i egzekwowanie jej przepisów.
2. Środki, o których mowa w ust. 1, obejmują:
 - a) przepisy, na podstawie których zgodnie z prawem krajowym i praktyką krajową osoby z niepełnosprawnościami lub wyznaczeni przez nie przedstawiciele działający w ich imieniu i za ich zgodą lub za zgodą ich opiekuna prawnego mogą odwołać się od decyzji właściwych organów lub jednostek w sprawie wydania, odnowienia lub unieważniania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami;
 - b) przepisy, na podstawie których osoby z niepełnosprawnościami mogą wszcząć postępowanie na mocy prawa krajowego przed sądem lub właściwym organem administracyjnym w przypadku nieprzestrzegania obowiązków lub praw ustanowionych w niniejszej dyrektywie i w przepisach krajowych wdrażających niniejszą dyrektywę;
 - c) przepisy, na podstawie których co najmniej jeden z następujących organów, jak określono w prawie krajowym, może wszcząć postępowanie zgodnie z prawem i procedurami krajowymi przed sądem lub właściwymi organami administracyjnymi, w celu ochrony praw osób z niepełnosprawnościami, w imieniu tych osób lub w celu ich wsparcia, za ich zgodą, w ramach dowolnego postępowania sądowego lub administracyjnego przewidzianego w celu egzekwowania obowiązków określonych w niniejszej dyrektywie:
 - (i) organy publiczne;
 - (ii) prywatne stowarzyszenia, organizacje lub inne podmioty prawne, które mają prawnie uzasadniony interes w zapewnieniu przestrzegania niniejszej dyrektywy, takie jak organizacje reprezentujące osoby z niepełnosprawnościami.

Artykuł 17**Nieprzestrzeganie przepisów i sankcje**

1. Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące odpowiednich środków, takich jak sankcje, zgodnie z prawem krajowym i praktyką krajową, mających zastosowanie w odniesieniu do organów lub jednostek publicznych lub podmiotów prywatnych w przypadku nieprzestrzegania przepisów krajowych przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy i podejmują wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia ich wykonania.
2. Przewidziane środki muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające i muszą im towarzyszyć skuteczne działania naprawcze.

Artykuł 18**Dostęp do informacji**

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby organy publiczne podawały do wiadomości publicznej informacje na temat warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania lub warunków i udogodnień związanych z parkowaniem, które oferują osobom z niepełnosprawnościami zgodnie z art. 5 i 6, w tym za pośrednictwem swoich stron internetowych, jeżeli są one dostępne, lub w inny odpowiedni sposób.

Każde państwo członkowskie ustanawia krajową stronę internetową zawierającą ogólne informacje na temat celu i korzystania z europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, w tym, w stosownych przypadkach, odniesienia do właściwych organów lub jednostek odpowiedzialnych za wydawanie, odnawianie i unieważnianie tych kart. Strona ta zawiera również ogólne dostępne informacje na temat warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oferowanego przez organy publiczne osobom z niepełnosprawnościami oraz przekierowuje użytkowników do konkretnych stron internetowych odpowiednich organów publicznych z bardziej szczegółowymi informacjami. Strona ta może również zawierać takie informacje pochodzące od podmiotów prywatnych na szczeblu krajowym.

2. Państwa członkowskie zachęcają również, aby podmioty prywatne podawały do wiadomości publicznej w dostępnych formatach informacje na temat warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oraz warunków i udogodnień związanych z parkowaniem oferowanych zgodnie z art. 5 i 6.
3. Informacje, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, udostępnia się nieodpłatnie w jasny, wyczerpujący, przyjazny dla użytkownika i łatwo dostępny sposób za pośrednictwem oficjalnych stron internetowych organów publicznych lub podmiotów prywatnych, o ile takie strony są dostępne, lub w inny odpowiedni sposób, zgodnie z odpowiednimi wymogami dostępności usług określonymi w załączniku I do dyrektywy (UE) 2019/882.
4. Zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa Unii, w stosownych przypadkach, podmioty świadczące transgraniczne usługi transportu pasażerskiego zapewniają, by pasażerom posiadającym europejską kartę osoby z niepełnosprawnością oferowano lub udostępniano jasne informacje na temat warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania mających zastosowanie na różnych etapach podróży.

Artykuł 19**Unijna strona internetowa**

1. Do dnia 5 grudnia 2028 r. Komisja utworzy specjalną unijną stronę internetową poświęconą europejskiej karcie osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karcie parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami. Ta unijna strona internetowa zawiera link do krajowych stron internetowych, o których mowa w art. 18 ust. 1 akapit drugi.
2. Unijna strona internetowa jest dostępna we wszystkich językach urzędowych Unii, w międzynarodowym języku migowym i w krajowych językach migowych państw członkowskich, a także w dostępnych i łatwych do odczytania formatach, zgodnie z odpowiednimi wymogami dostępności usług określonymi w załączniku I do dyrektywy (UE) 2019/882. Informacje na unijnej stronie internetowej są łatwo zrozumiałe i nie przekraczają pod względem trudności poziomu B1 (średnio zaawansowany) europejskiego systemu opisu kształcenia językowego Rady Europy.

Artykuł 20

Sprawozdawczość i przegląd

1. Do dnia 5 czerwca 2031 r., a następnie co cztery lata, Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów sprawozdanie ze stosowania niniejszej dyrektywy.

2. W sprawozdaniu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się między innymi w świetle rozwoju społecznego, gospodarczego, technologicznego i innych istotnych zmian stosowanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, w szczególności wpływ wszelkich opłat, stopień, w jakim wdrożenie niniejszej dyrektywy osiągnęło jej cele, oraz jej związku z innymi odpowiednimi aktami prawnymi Unii, aby ocenić konieczność zmiany niniejszej dyrektywy.

Sprawozdanie to zawiera również analizę konkretnych niekorzystnych sytuacji wynikających z dyskryminacji krzyżowej, rozumianej jako dyskryminacja ze względu na połączenie niepełnosprawności i dowolnych innych względów chronionych na mocy dyrektyw Rady 79/7/EWG⁽²⁴⁾, 2000/43/WE⁽²⁵⁾, 2000/78/WE⁽²⁶⁾ lub 2004/113/WE⁽²⁷⁾, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i dziewcząt z niepełnosprawnościami.

3. Do dnia 5 czerwca 2029 r. Komisja przeprowadza ocenę wszelkich pozostałych luk dotyczących swobodnego przemieszczania się osób z niepełnosprawnościami. Komisja należyście uwzględni wynik tej oceny przy podejmowaniu decyzji, czy konieczne są dalsze działania na szczeblu Unii w celu zaradzenia takim lukom.

4. Państwa członkowskie przekazują Komisji na jej wniosek i w odpowiednim terminie informacje niezbędne jej do sporządzenia sprawozdania, o którym mowa w ust. 1.

5. W sprawozdaniu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się opinie osób z niepełnosprawnościami, odpowiednich organizacji pozarządowych, w szczególności organizacji reprezentujących osoby z niepełnosprawnościami, oraz zainteresowanych podmiotów gospodarczych.

Artykuł 21

Transpozycja

1. Do dnia 5 czerwca 2027 r. państwa członkowskie przyjmują i publikują przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy. Niezwłocznie przekazują Komisji tekst tych przepisów.

Państwa członkowskie stosują te przepisy od dnia 5 czerwca 2028 r.

2. Przepisy, o których mowa w ust. 1, przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Sposób dokonywania takiego odniesienia określany jest przez państwa członkowskie.

Artykuł 22

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

⁽²⁴⁾ Dyrektywa Rady 79/7/EWG z dnia 19 grudnia 1978 r. w sprawie stopniowego wprowadzania w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zabezpieczenia społecznego (Dz.U. L 6 z 10.1.1979, s. 24).

⁽²⁵⁾ Dyrektywa Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz.U. L 180 z 19.7.2000, s. 22).

⁽²⁶⁾ Dyrektywa Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz.U. L 303 z 2.12.2000, s. 16).

⁽²⁷⁾ Dyrektywa Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług (Dz.U. L 373 z 21.12.2004, s. 37).

*Artykuł 23***Adresaci**

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 23 października 2024 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca
R. METSOLA

W imieniu Rady
Przewodniczący
ZSIGMOND B. P.

ZAŁĄCZNIK I

FORMAT EUROPEJSKIEJ KARTY OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

AWERS KARTY: napis „European Disability Card” [europejska karta osoby z niepełnosprawnością] w języku angielskim oraz w języku lub językach urzędowych wydającego państwa członkowskiego.

REWERS KARTY: informacje, o których decyduje wydające państwo członkowskie w języku lub językach urzędowych tego państwa członkowskiego.

1. Wielkość europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością jest zgodna z formatem ID-1 ustanowionym normą ISO/IEC 7810.
2. Na karcie znajdują się:
 - zdjęcie posiadacza karty;
 - nazwisko i imię posiadacza karty;
 - data urodzenia posiadacza karty;
 - numer seryjny karty lub sygnatura sprawy.

3. Karta ma kolor ciemnoniebieski i jasnoniebieski, zgodnie z ilustracją w niniejszym załączniku, i stosuje się do niej następujące odniesienia:
 - ciemnoniebieski: CMYK 100, 90, 10, 0,
RGB 0, 68, 148;
 - jasnoniebieski: CMYK 94, 63, 7, 1,
RGB 0, 110, 183.
4. Na karcie znajduje się jej data wydania i data ważności.
5. Na karcie znajduje się kod państwa umieszczony w okręgu z 12 gwiazd symbolizującym Unię.
6. Litery zapisane są czcionką Arial Regular lub, jeżeli nie jest to możliwe, inną czcionką bezszeryfową. Należy zapewnić wystarczający kontrast między kolorem głównym i kolorem tła.
7. Słowa „European Disability Card” w języku angielskim oraz w języku lub językach urzędowych wydającego państwa członkowskiego zapisane są czcionką Arial Regular i alfabetem Braille’a z zastosowaniem parametrów standardu Marburg.
8. Opcjonalnie można dodać literę „A” (wraz ze znakiem w alfabecie Braille’a), w przypadku gdy karta ta uprawnia osobę z niepełnosprawnościami do towarzystwa co najmniej jednego asystenta osobistego lub innych osób towarzyszących lub asystujących uznanych zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową, lub zwierzęcia asystującego. Literę „A” można również dodać w odniesieniu do osób z niepełnosprawnościami o zwiększonej potrzebie wsparcia, zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową.
9. Kod QR i ewentualne inne elementy cyfrowe wykorzystujące środki elektroniczne służące zapobieganiu oszustwom są dodawane po przyjęciu aktów delegowanych, o których mowa w art. 7 ust. 7 lit. a). Elementy cyfrowe w fizycznej wersji karty mogą zawierać większą ilość danych osobowych niż dane przewidziane w wersji fizycznej zgodnie z niniejszym załącznikiem. Dostęp do tych danych mogą jednak mieć wyłącznie organy publiczne wydającego państwa członkowskiego i wyłącznie upoważnieni użytkownicy. Przetwarzanie takich danych osobowych musi być zgodne z rozporządzeniem (UE) 2016/679.
10. Wpisów dokonuje się w języku angielskim oraz w języku lub językach urzędowych wydającego państwa członkowskiego. Jeżeli państwo członkowskie zamierza dokonywać wpisów w języku innym niż następujące języki: angielski, bułgarski, chorwacki, czeski, duński, estoński, fiński, francuski, grecki, hiszpański, irlandzki, litewski, łotewski, maltański, niderlandzki, niemiecki, polski, portugalski, rumuński, słowacki, słoweński, szwedzki, węgierski lub włoski, czyni to bez uszczerbku dla innych przepisów niniejszego załącznika. W przypadku gdy państwo członkowskie dokonuje wpisów w języku bułgarskim lub greckim, sporządza wersję karty z wykorzystaniem alfabetu łacińskiego.

ZAŁĄCZNIK II

FORMAT EUROPEJSKIEJ KARTY PARKINGOWEJ DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

AWERS KARTY

	EUROPEAN PARKING CARD FOR PERSONS WITH DISABILITIES [OFFICIAL LANGUAGE]
[official language]/Date of issuance:	
[official language]/Expiry date:	
[official language]/Card serial number:	
[official language]/ Issuing authority/organisation:	
[official language]/Vehicle plate number (optional):	

REWERS KARTY

[national language]/Surname:	This card entitles the holder to local parking conditions and facilities reserved for persons with disabilities available in the Member State concerned. [national language] When in use, the card is to be displayed at the front of the vehicle in such a way that the front of the card is clearly visible for checking purposes. [national language]
[national language]/Forename:	
[national language]/Date of birth:	

1. Wymiary karty są następujące:

— wysokość: 106 mm;

— szerokość: 148 mm.

2. Karta ma kolor ciemnoniebieski i żółty, zgodnie z ilustracjami w niniejszym załączniku, i stosuje się do niej następujące odniesienia:

— ciemnoniebieski: CMYK 100, 90, 10, 0,

RGB 0, 68, 148;

— żółty: CMYK 94, 63, 7, 1,

RGB 255, 237, 0.

3. Karta jest podzielona w pionie na dwie części na awersie i na rewersie.

- a) Po lewej stronie na awersie karty znajdują się:

- ciemnoniebieski symbol osoby korzystającej z wózka inwalidzkiego na żółtym tle,
- data wydania i ważności karty,
- numer seryjny karty,
- nazwa organu wydającego lub organizacji wydającej,
- jeśli karta jest powiązana z pojazdem i jeśli wymaga tego państwo członkowskie, numer tablicy rejestracyjnej; w przypadku państw członkowskich, które nie wymagają podania numeru tablicy rejestracyjnej, karta nie zawiera tego pola danych.

- b) Po prawej stronie na awersie karty znajdują się:

- napis „European Disability Card” [europejska karta osoby z niepełnosprawnością] w języku angielskim oraz w języku lub językach urzędowych wydającego państwa członkowskiego wielkimi literami oraz alfabetem Braille’a z zastosowaniem parametrów standardu Marburg,
- jako tło indywidualny kod wydającego państwa członkowskiego znajdujący się w okręgu z 12 gwiazd symbolizującym Unię,
- kod QR i ewentualne inne elementy cyfrowe wykorzystujące środki elektroniczne służące zapobieganiu oszustwom, które dodaje się po przyjęciu aktów delegowanych, o których mowa w art. 8 ust. 7 lit. a).

Elementy cyfrowe w fizycznej wersji karty mogą zawierać większą ilość danych osobowych niż dane przewidziane w wersji fizycznej zgodnie z niniejszym załącznikiem. Dostęp do tych danych mogą jednak mieć wyłącznie organy publiczne wydającego państwa członkowskiego i wyłącznie upoważnieni użytkownicy. Przetwarzanie takich danych osobowych musi być zgodne z rozporządzeniem (UE) 2016/679.

- c) Po lewej stronie na rewersie karty znajdują się:

- nazwisko i imię posiadacza karty,
- data urodzenia posiadacza karty.

- d) Prawa część rewersu karty, w języku angielskim oraz w języku lub językach urzędowych wydającego państwa członkowskiego, zawiera:

- napis: „Posiadacz tej karty jest uprawniony do korzystania w państwie członkowskim z obowiązujących w nim warunków i udogodnień związanych z parkowaniem przysługujących osobom z niepełnosprawnościami.”,
- napis: „Podczas użytkowania kartę należy umieścić z przodu pojazdu w taki sposób, aby w razie kontroli jej przednia strona była dobrze widoczna.”.

4. Wpisy umieszcza się w języku angielskim oraz w języku lub językach urzędowych wydającego państwa członkowskiego. Jeżeli państwo członkowskie zamierza dokonywać wpisów w języku innym niż następujące języki: angielski, bułgarski, chorwacki, czeski, duński, estoński, fiński, francuski, grecki, hiszpański, irlandzki, litewski, łotewski, maltański, niderlandzki, niemiecki, polski, portugalski, rumuński, słowacki, słoweński, szwedzki, węgierski lub włoski, czyni to bez uszczerbku dla innych przepisów niniejszego załącznika. W przypadku gdy państwo członkowskie dokonuje wpisów w języku bułgarskim lub greckim, sporządza wersję karty z wykorzystaniem alfabetu łacińskiego.
-